

אָזְךָ אֱלֹנִי אֱלֹהִי בְּכָל־לְבָבִי. נַאכְבָּדָה שֶׁמֶךְ לְעוֹלָם: כִּי־חָסֶד
גָּדוֹלָה עָלֵינוּ וְהַצְלָת נְפָשִׁי מִשְׁאוֹל פְּחַתְּתִיה: אֱלֹהִים זְדִים קָמוּ צָלִי
וְעֲזַת עֲרִיצִים בְּקַשׁו נְפָשִׁי. וְלֹא שְׁמַוֵּךְ לְנַגְּזָם: וְאַתָּה אֱלֹנִי אֱלֹהִי
בְּחוֹם וְמִנּוֹן. אָרְךָ אָפִים וּרְבָּחָסֶד וְאָמָתָה: פָּנָה אַלְיִי וְחַנְגִּי חַנְחָה
אָזְךָ לְעַבְדָּה. וְהוֹשִׁיחָה לְכָזָד־אָמְתָה: עֲשָׂה־עַמִּי אָזָת לְטוֹבָה וְיַרְאָה
שְׁגָנָאִי וְיַבְשָׁה. כִּי־אַתָּה יְהֻנוּאֵת עַזְרָפָנִי וְגַחְמָתָנִי:

בֵּית יַעֲקֹב. לְכָיו וְגַלְכָה בָּאוֹר יְהֻנוּאֵת: כִּי בְּכָל־הַעֲמִים יַלְכָו אִישׁ
בְּשֵׁם אֱלֹהִינוּ. וְאַנְחָנוּ גָּלָה בְּשֵׁם־יְהֻנוּאֵת אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וְעַד:
יְהִי יְהֻנוּאֵת אֱלֹהֵינוּ עַמְּנִי כִּאֲשֶׁר קִיה עַמְּ-אָבוֹתֵינוּ. אַל־יַעֲזַבָּנוּ
וְאַל־יַטְשַׁנוּ: לְהַטּוֹת לְבָנָנוּ אָלֵינוּ. לְלַכְתָּ בְּכָל־דָּרְכֵינוּ וְלִשְׁמַר מִצְוֹתֵינוּ
וְחַקְיוּ וּמִשְׁפְּטֵינוּ אֲשֶׁר צָוָה אֶת־אָבֹתֵינוּ: וַיְהִי דָּבָר אַלְהָה אֲשֶׁר
הַתְּחִנְנָתִי לִפְנֵי יְהֻנוּאֵת קָרְבָּנִים אַל־יְהֻנוּאֵת אֱלֹהֵינוּ יוּמָם וְלִילָה.

אמ"ת ויצ"ב

והנה בדבריו אלה מוכח של מה שאנו אומרים ביום תפלה לדוד ופסוקי בית יעקב וכבר ומנמור Shir המעלות ופיתום הקטרת, כבר נהגו בהם אבותינו בתימן מאוז עפ"י סדרוי ספרד, וכן העלה מהר"ר דוד משרכי בשתי לי' זותים (ס"י קל"א ס"ק י"ב) עניין אמרית המזמור זהה מהטור בשם מנハג ספרד עיי"ש, ועוד כתוב בשתי לי' זותים (ס"י תכ"ט ס"ק ג') וציין לנו במינוח הזמננים שאין אנו אומרים אותה, וויל כל يوم שאין נופלים בו על פניהם, אין אומרים אל אריך אפים ולמנצח יענרך ה' ותפלה לדוד עכ"ל, והנה יש בידי ממורשת אבותינו תכלאל כתוב יד עתיק משנת חמשת אלפיים ח"ג ליצירה, ובהדייא כחוב בו בזה"ל, אומרים אחר תפלה שחרית בחול, תפלה לדוד הטה ה' וכבר עד סוף המזמור, בית יעקב וכבר עד לעולם ועד, יהיו ה' אלהינו עמונו וכבר, שיר המעלות לדוד לויל ה' וכבר עד סוף עכת"ד, מוכח מלשונו שכון היה המנהג בזמנו כמנהג נוהג וידוע מכבר. מן המקורות שהעלו ذכר אמרית מזמור זה בכל יום אחר תפלה שחרית, הם רבי יעקב בטור (ס"י קל"ג), ומהר"א הכהן בארכות חיים (הלכות אחר ח"י אותן ה'), ורבי הכהנו (ס"י ט"ו), והראב"ן הירחי בספר המנהיג (הלכות נשיאת כפים ס"י ע"ז), ורבי האר"י ומהר"י בשער הכוונות, ורבי יקב"ץ בסדורו עיי"ש, ומגדולי המקובלים הראשונים הר"ר יהודה כל"ז בספר המוסר (פרק ד') כן כתוב בזה"ל, אומרים קדיש תתקבל והוא שלמא ואח"כ אומרים תפלה לדוד הטה ה' אונז וכבר עכ"ל, ורבי הרד"א הוציאר כל הסדר בזה"ל, נהגו לומר בכל שעת ימי החול תפלה לדוד, מפני שכחוב בו הורני ה' דרכך ומוסיפים בסופו פסוקים של תחנה ובקשה עכ"ל, וכ"כ הר"מ כן מכיר בספר סדר היום וויל תפלה לדוד הטה וכבר, מזמור זה מיוחד הוא להתחנן בו לפני ה' שישמע תפלהנו, ולכנו תיקנו אותו אחר התפלה,

לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר-יום ביומו: למן

דעת כל-עמי הארץ כי יהונאה הוא האלהים. אין עוד:
שיר המעלות לדוד, לוֹלִי יהונאה שׁהֵיה לנו. יאמר-נא ישראל:
לוֹלִי יהונאה שׁהֵיה לנו. בקום עליינו אדם: אָנוּ חַיִם
בְּלֹעֲנוֹת. בְּחֶרֶת אָפָם בָּנוֹ: אָנוּ הַמִּים שְׂטַפּוּנוּ. נַחַלָה עַבְרָ עַל-
נְפָשָׁנוּ: אָנוּ עַבְרָ עַל-גְּנַפְשָׁנוּ. הַמִּים הַזִּדְוָנִים: בְּרוּךְ יהונאה
שֶׁלָא נִתְגַּנְנוּ טָרֵף לְשָׁגִים: נְפָשָׁנוּ כַּצְפּוֹר גַּמְלָטָה מִפְחָ יוֹקְשִׁים
מִפְחָ גַּשְׁבָּר וְאַנְחָנוּ גַּמְלָטָנוּ: עֹזְרָנוּ בְּשָׁם יהונאה עֲשָׂה שָׁמִים
ואָרֶץ:

מוזמור ליום ראשון

לדוד מזמור ליהונאה הארץ ומלואה. פבל וישבי בה: כי הוא
על-ים יסדה. ועל-נְהָרוֹת יכּוֹנֶנה: מִידְיָעָה בְּמִרְדֵּי יהונאה
ומי קיומם במקום קדשו: נקי בפיהם ובר לבב אשר לא-נשא
לשוא נפשי. ולא נשבע למראה: ישא ברכה מאת יהונאה וצדקה

אמ"ת ויצי"ב

נדריך אדם להזהר בו ולא יכול בו להניחו מלאומו, ואדרבה ראוי לקרוא אותו
 מלה במלחה להתחנן לפני האל לקבל תפלתו, ומפני שקריאתו מראה צער ושבורון
 לב, זה תיקנו שלא לאמרו בזמן שמהה, וכן כתוב בו ביום צרתי אקרادر כי
 תענני, ומתחילה אחוריו בית יעקב וכו', ונענינו ג"כ שיקבל האל תפלתנו וייהו
 דברנו אשר התהננו לפניו קרובים אליו וכו', ויאמר שיר המעלות לדוד לויל ה'
 וכו', ונענינו להודות לו יתברך שכבר קיבל תפלתנו כמה פעמים והושענו מיד
 צרינו וכו' עכת"ד, כל הדברים, כתוב מהרי"ח בלקוטיו וזיל בקיצור, מזמור תפלת
 לדוד וכו' שאומרים אותו בכל יום, הובא בטור ובספר הרד"א ובסדר היום ובסידורי
 האר"י והרמ"ק וכו', אך בימים שאין אומרים תחנון אין אומרים תפלת לדוד,
 רק מתחילים בית יעקב וכו', והטעם כתוב בסדר היום משום שכותבו בו, ביום צרתי
 אקרادر, וימים אלו אינםימי צירה עכט"ד: שמירה נפשי, כבר כתבתה במסורת
 מדוייקת על תהילים (פ"ו ב') כי השין בקמץ רחוב ושוא המים מתנווע (כן
 הסכתת הרד"ק, ומהר"ש בן מלך, והרב מנחת שי, ומהר"י צאלח בדקוקו בשם
 התיגאן): בית יעקב, כתוב מהרי"ח בלקוטיו עוד, כי פסוקי בית יעקב וכו', הובאו
 לאמרם בכל יום בסידורי האר"י והרמ"ק ובסדר היום וסידורי ספרד, וארבעה
 פסוקי יהיו ה' אלהינו עמננו וכו', הובאו במחזור ייטרי, והם לקותים מתפלת שלמה
 המלך (מלכים א', ח', נ"ז — ס'), ומזמור שיר המעלות לויל וכו', הזיכירו הרד"א
 בשם יש מקומות שנוהגים לאמרו וכו' עכט"ד, וכן כתוב מהר"א הכהן בארכות

מְאֵלָהִי יְשֻׁעָה: זֶה דָּוֹר דָּרְשָׁיו. מַבְקָשִׁי פָּנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׁאֵי שָׁעַרִים רְאֵשֵׁיכֶם וְהַגְּשָׁאוּ פָתָחִי עַולָם. וַיְבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מֵי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְהֹוָה עֹז וְגָבוֹר. יְהֹוָה גָּבוֹר מְלָתָה: שְׁאֵי שָׁעַרִים רְאֵשֵׁיכֶם וְשָׁאֵי פָתָחִי עַולָם. וַיְבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מֵי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְהֹוָה צְבָאות. הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֶלָה:

הוֹשִׁיעָנוּ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבָּצָנוּ מִן-הָגּוֹים לְהֽוֹדוֹת לִשְׁם קָדוֹשׁ לְהִשְׁתַּפְּתָמָה בְּתַהְלָמָה: בָּרוּךְ יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְשָׂרָאֵל מִן-הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כֵּל הַעַם אָמֵן, הַלְלוּתָה: בָּרוּךְ יְהֹוָה מָאיִין שָׁכַן יְרוֹשָׁלָם הַלְלוּתָה: בָּרוּךְ יְהֹוָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יְשָׂרָאֵל, עוֹשֶׂה נְפָלוֹת לְבָדוֹ: וָבָרוּךְ שֵׁם כָּבוֹד לְעוֹלָם וַיִּמְלָא כְּבוֹדוֹ אֶת-פָּלָיָה אֶרְץ אָמֵן וְאָמֵן: וְאַחֲרֵיכֶם אָמַרְתִּים קָדִישׁ יְהֹא שְׁלָמָא.

אמ"ת ויצי"ב

אָמְתָה תְּהִלָּתָה

ח'ים (הלכות אחר ח"י אות ה') לומר מזמור לולי ה' שהיה לנו, בכל יום עי"ש, וכאמור, כן הובאו כולם ונקבעו יחדו בסידורי ספרד ורבי האר"י והרמ"ק ורבי יacob"ז ובסדר היום, וכן נהגו אבותינו לאמרם, וכן נכוון וקיים בידינו:

ס"י ל"ז

שיר של יום, הנה ידוע כי לפ"י הסדר של סדרי ספרד אנו אומרים אחרי שיר המעלות לولي וכו', מזמור שיר הממועד לאותו יום, דבר יום בימיו, כפי שהיו הלויים אומרים במקדש בכל יום שיר הממועד לו, מקור העניין מבואר במסכת סופרים (ריש פרק י"ח), והוא כיון שמותר היה לומר מזמור השיר של הלויים במקדש אם ירצו לאמרם אפילו ללא נסכים, דהינו אפילו בלי הקربת קרבן (כ"כ הרבה נחלת יעקב שם בשם הירושלמי), לפיכך נהגו העם לומר אותן המזמורים בעונתו, כמה דתנינו (משנה סוף מסכת תמיד), השיר שהיו הלויים אומרים במקדש, ביום הראשה היו אומרים לה' הארץ ומלאה וכו', שני היו אומרים גדול ה' ומהולל מאד וכו', בשלישי היו אומרים אלהים נצב עדת אל וכו', ברביעי היו אומרים אל נקמות ה' וכו', חמישי היו אומרים הרניינו לאלהים עוזנו וכו', בששי היו אומרים ה' מלך גאות לבש וכו', שבת היו אומרים מזמור שיר ליום השבת וכו',iscal המוכר פסוק בעונתו, מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח חדש ומקRib עליו קרבן עכ"ד, וכ"כ הרמב"ם (בסדר התפלה) זויל נהגו מקצת חעם לקרוא בכל יום אחר תחנונים אלו שיר מזמור שהיו הלויים אומרים בבית המקדש באותו היום עכ"ל, וגם מהר"א הכהן בארכחות חיים (הלכות אחר ח"י אות ה') ורבי הכלבו (רס"י ט"ו), שניהם כתבו שכן נהגו לומר שירי הלויים במקצת מקומות וכו' עי"ש, ואולם לפי הזוהר הקדוש אין זה מנהג שנהגו העם, אלא תקנות חכמי המשנה, שכן תיקנו לאמרם אחר התפלה דוקא, בהתאם למה שהיו אומרים אותם הלויים במקדש לאחר הקربת קרבן התמיד, כמוoba בענף יוסף (פירוש על התפלה) להר"ר חנוך זונדל ז"ל מעלה השיר שהיו הלויים אומרים בבביה"ק שהוא אומרים אותם אחר התפלה, מבואר בתוספות הזוהר (סוף חלק ג' דף ש"ז ע"ב סי' י"ב)

מוזמור ליום שני

הנזכר מהלכתי

1234567

שיר מזמור לבגדי-קראה: גדוֹל יהָנָה וְמַהְלֵל מָאָד. בָּעֵיר אֱלֹהִינוּ
הַרְ-קָדְשׁוּ: יְפָה נֹף מְשׂוֹשׁ כָּל-הָאָרֶץ פְּרַדְ-צִיּוֹן יְרַכְתִּי צָפוֹן.
קָרִית מֶלֶךְ רַב: אֱלֹהִים בָּאַרְמָנוֹתִיהָ נָדוֹעַ לְמַשְׁגַּב: כִּידְ-הַגָּה הַמְּלָכִים
 נָעוֹדָה. עֲבָרוּ יְחִידָה: הַמָּה רָאוּ בָּן תְּמָהָה. גְּבָהָלוּ נְחָפֹזָוּ: רָעָדָה
 אַחֲזָם שֶׁם. חִיל פִּיוֹלָדָה: בְּרוּות קָדִים. תְּשִׁבָּר אֲגִיות טְרַשִּׁישָׁ:
בְּאֵשָׁר שְׁמַעַנִּי בָּן רְאִינִי בָּעֵיר-יְהָנָה צְבָאות בָּעֵיר אֱלֹהִינוּ.
אֱלֹהִים יְכֹונֵנָה עַד-עַזְלָם סָלה: דְּמִינֵּנוּ אֱלֹהִים חָסְדָה. בָּקָרְבָּה יְכָלָה:

אמ"ת ויצי"ב

בזה"ל, צו את בני ישראל את קרבני לחמי לאשי, דתקינו מאריך מתניתין קורבנין
 בצלותא מטרא דימינה דתמן איש חסד כהן, ותקינו זמירות דאיןון שיר דלוים
 אבותריהיו מטרא דגבורה עכ"ל, ונעל יסוד זה יפה כתוב מהר"א חabilio בספר
עבנחת התמיד באמרו, דכיון שהיו אמרים השיר בבהמ"ק אחר שהיו עושים
 קרבן התמיד, ותפלות נגד תמידין תקנות, אם כן חובה מוטלת علينا לומר ג"כ
 את השיר עכ"ל, וכ"כ מהר"י צאלח ז"ל בעז חיים וו"ל, התפלה עתה במקום
 קרבן בזמן הבית, והשיר במקום השיר שהיו הלויים אמרים בדוכן עכ"ל. ועתה
 בשים לב לדברי המסכת סופרים, הרי ברור שיש שמה באמירת שירי הלויים
 בבית הכנסת גם בזמן זהה, דשפир הו זכר למה שהיו הלויים שריט בהם ושמחים
 לפניו ה' במקדש, כמו שכותב מהר"א במנורת המאור (ס"י קי"ב) וו"ל ואמרם
 בכל יום אותו מזמור שהיו הלויים משורדים בדוכן כשהיה ביהם"ק קיים, זכר
 לדבר עכ"ל, ונעל יסוד זה,أتي שפיר מנהגו אבותינו שלא היו אמרים שיר של
 يوم בימי התעניות, צום גדריה, ועשרה בטבת, ושבעה עשר בתמוז, ותשעה באב,
 דכיון שהם ימי אבילות עם ישראל שמקוננים בהם ומספדים על הרבנן המקדש
 וביטול התמיד, הרי אין מקום לשיר של שמחה, וכל שכן ביום י"ז בתמוז שאין
 מקום לעשות זכר, זהה ודאי לא שררו איז הלויים שהרי בו בוטל התמיד, ואין
 אנחנו געשה זכר למה שלא היה, ולכך בין למה אמר דאמרת השיר מנהגنا
 בעולם הוא, ובין לפי הזוהר הקדוש דאמר דתקנת חכמי המשנה הוא, כיון
 דמעיקרא הונה על יסוד זכר שיר של שמחה שהיו אמרים במקדש בנגינה ונעימה
 ובכל שיר וומרה, הרי אין מקום לאמרו בימי התעניות שהם זכר להרבנן המקדש
 כאמור, ויבואר עוד לקמן (ס"י ל"ח), והנה במשנה (שהובאה לעיל) פירושו לנו
 בהדייא מה הם מזמורין השיר ראש השנה (דף ל"א ע"א) הוסיפו לפרשם, כדי
 בששת ימי החול ובשבת, ובגמרה ראש השנה (דף ל"א ע"א) הוסיףו לפרשם, כדי
 למצוא קשר בין ששת מזמורין שיר דלוים, ובין ששת ימי החול, על ידי דרש לכל
 מזמור עם יומו עי"ש, יعن כי אין שם זכר מעוני ששת הימים בשום מזמור מהם,
 לא ליום ראשון ולא ליום שני וכו' עד יום שני, ורק במזמור שיר שהיו הלויים
 אמרים בשבת, בא עניין הימים מפורש בו בהדייא, שכן כתוב בו מזמור שיר ליום

רלב

תפלת שחרית

בשם אלhim כנ תהלהך על-קצנו-ארץ. צדק מלאה ימינו;
ישמה הר-ציון פגינה בנות יהודת. למען משפטיך: סבו ציוון
ובקיפקה. ספרו מגדליך: ¹²³⁴⁵⁶⁷ שיתו לבכם לחייה פסגו ארמנוטית.
למען תפזרו לדור אחרון: כי זה אלהים אלהינו עולם רעד.
זה הוא ינגן על-מאות:

הושענו יהוה אלהינו ובקצנו מנהיגים להורות לשם קדש להשתבע בתהלהך:
¹²³⁴⁵⁶⁷ ברוך יהוה אלהי ישראלי מנהיג עולם ועד הארץ ואמר כל הארץ אמן,
קהלות: ברוך יתנו מאzion שכן ירושלים קהילה: ברוך יהוה אלהים אלהי ישראלי.
עשה נפלאות לבודו: וברוך שם בבונו לעולם ונפלה בבונו אהיל-ארץ אמן
ואמן: ואחיך אמרים קדיש יהא שלמא.

אמ"ת ויצ"ב

1234567

השבת וכו', ועיין מה שאכתב עוד מזה לקמן (ס"י ל"ז) בשם הרב חקרי לב.
ואולם מזמרי שיר שהיו אמרים אחר קרבן תמיד של שחר בימים טובים וחול
המועד וראשי חדשים, וכן בחנוכה ופורים במקדש שני, לא נתרשו לא במשנה
ולא בגמרה, וראיתי להганון הרב מגן אברהם (ס"י קל"ב ס"ק ד') שהעיר על זה
וכתב, דבגמרה סוף מסכת ראש השנה (דף ל' ע"ב) משמע, כי בימים טובים לא
הייו אמרים במקדש שיר של חול אלא שירים אחרים. ולכן אין יש מקומות שאמרים
בימים טובים מזמורים אחרים על פי מסכת טופרים, אבל אין אותם שהיו אמרים
במקדש, ועיין בסוכה (דף ג"ד ע"ב ודף נ"ה ע"א) לעניין שבת וראש חדש וחול
המועד, ועכשו אין מדקדים בכך, דלוזר בעלמא עבידי, וגם אמרים השיר אחר
מוסף, ובאמת כי במוסף היה שיר בפני עצמו, כדאיתא בסוף ראש השנה עכת"ד,
ומוכחה מילתה בדבריו שאין מדקדים בכך, ממה שלא תיקנו ולא הנהיגו לומר
זכר לשירים שהיו אמרים בתמיד של בין העربים ושל מוספין, דכיוון דלוזר
בעלמא עבידי, די بما שכנ תיקנו וכן נהגו רוב העולם לומר רק את השיר שהיו
אמרים עם תמיד של שחר, וכדמות מדברי הרמב"ם (בסדר התפללה), ורבי יעקב
בטור (ס"י קל"ג), ורבי אהרן הכהן בארכות חיים, ורבי הכלבו, ורבי הרד"א,
ושאר פוסקים, שלא הזכירו לומר השיר אלא בשחרית בלבד, וכ"כ מרן הקדוש
בחדיא בבית יוסף (ס"י קל"ג) בשם ארחות חיים וז"ל במנחה לא ראיתי מי שאומר
השירים, לפי שלא הייתה מצוין (לעיכובה) אלא בברך עכ"ל, וכ"כ הרמ"א (ס"י
קל"ב) בשם הטור וז"ל ואמרים השיר שהלויים היו אמרים במקדש שחרית בלבד
עכ"ל. והנה כמו שהיו הלויים אמרים שיר של שחרית בכל יום בברך אחר הקרבנות
התמיד בשעת ניסוך היין עליו (עיין הרמב"ם פרק ר' מהלכות תמידין ומוספין
הלכה ה'), כך בהתאם לזה תיקנו ונוהנו לקבוע מקום אמרית השיר לזכר, אחר
תפלת שחרית, לפעמים אחרי מופלג מתפלת שחרית כמו שיבואר לקמן, ולפעמים
אחר סמוך לתפלת שחרית, וזה ברוב הימים, כאמור בפוסקים שציינו לומר